

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

สังคมยุคปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมมากขึ้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ทำให้การดำรงชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงไป สังคมในอนาคตจึงต้องการประชากรที่แตกต่างไปจากปัจจุบันคือ ต้องเป็นคนมีความสนใจใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักตนเอง รู้จักสังคม ชุมชน ประเทศ และสังคมโลก เป็นผู้คิดเป็นทำเป็น มีวิจารณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นผู้ที่มีความรู้ จริยธรรม รู้จักเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้เข้มแข็งเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและมีคุณภาพ

การที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้ การศึกษานับเป็นปัจจัยรากฐานที่สำคัญที่สุด ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ได้บัญญัติความมุ่งหมายและหลักการ ไว้ในมาตรา 6 ความว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 ซึ่งมีสาระสำคัญกำหนดไว้ว่า “ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติผสมผสานความรู้ต่าง ๆ พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม คุณลักษณะ จิตบรรยาการ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและจัดการเรียนให้เกิดได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ ส่งเสริมและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนด้วยวิธีต่าง ๆ และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2542 ข : 6-23)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 17 ที่กำหนดให้ การศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี ในขณะที่ยังไม่ได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงาน ให้

เป็นไปตามพระราชบัญญัติในด้านการจัดการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้าและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การเริ่มวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตแรกเกิดจนถึงตลอดชีวิต โดยการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ การประกอบอาชีพอย่างสุจริต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

อิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังอาเยฮ์แรกที่ถูกระทานให้แก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เป็นอาเยฮ์ที่เชิญชวนให้มนุษย์ศึกษาหาความรู้ เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่ประเสริฐและถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องขวนขวายเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในอัลกุรอานไว้ว่า

أَقْرَأْ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝
أَقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ
مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝

(العلق : 1-5)

ความว่า “จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้า ผู้ทรงบังเกิด ทรงบังเกิดมนุษย์จากก้อนเลือด จงอ่านเถิด และพระเจ้าของเจ้านั้นผู้ทรงใจบุญยิ่ง ผู้ทรงสอนการใช้ปากกา ผู้ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้”

(อัลอะลัก : 1-5)

การศึกษาทำให้มนุษย์บรรลุถึงความสำเร็จได้ ไม่ว่าจะเป็ความสำเร็จในโลกนี้หรือโลกหน้า การได้มาซึ่งความรู้ถือเป็นสิ่งที่ประเสริฐยิ่ง แม้แต่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ผู้ซึ่งเป็นที่รักของอัลลอฮ์ ﷻ และเป็นแบบอย่างแห่งมนุษยชาติก็ยังสามารถขอให้พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงเพิ่มพูนความรู้ให้กับท่าน ดังอาเยฮ์ อัลกุรอานว่า

فَتَعَلَىٰ اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ۖ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ ۚ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ۝

(طه : 114)

ความว่า “คังนััน อัลลอฮ์ ﷻ คือ พระผู้ทรงสูงส่งยิ่ง พระผู้ทรง
อำนาจอันแท้จริง และเจ้าอย่ารีบเร่งในการอ่านอัลกุรอาน ก่อนที่จะฮีย
ของพระองค์จะจบลงและจงกล่าวเถิด ข้าแต่พระเจ้าของข้าพระองค์ขอ
พระองค์ทรงโปรดเพิ่มพูนความรู้แก่ข้าพระองค์ด้วย”

(ฎอฮา : 114)

ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางการศึกษาของอิบนุ มิสกะวัยฮ (อิบราฮีม ฌรังก์รักษา
เขต, 2551 : 132-133) ท่านมีทัศนะว่า การศึกษาต้องอาศัยสติปัญญา ร่างกาย และคุณธรรมเพื่อผลิต
มนุษย์ที่ประสบกับความสุขแห่งตน และความสุขที่แท้จริงอันเป็นนิรันดร์ การศึกษาจะต้องช่วย
สนับสนุนรัฐ และการศึกษาเพื่อความสมบูรณ์ของร่างกาย ควรเริ่มก่อนการศึกษาทางจิตวิญญาณ
และสติปัญญา เนื่องจากท่านมีแนวคิดที่ว่าเป้าหมายของชีวิตคือ การผสมผสานระหว่างความต้องการ
ของมนุษย์กับความต้องการของพระเจ้า ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับศาสนาจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะมัน
เป็นสิ่งที่จะช่วยมนุษย์บรรลุซึ่งความต้องการของตนเองและความต้องการของพระเจ้า ความหมาย
ของการศึกษาศาสนาไม่เพียงแต่จะต่อต้านสิ่งที่ขัดกับหลักการศาสนา แต่จะสร้างความตระหนักให้
เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ส่วนแนวคิดทางการศึกษาของอัลกอบิสี (อิบราฮีม ฌรังก์รักษาเขต, 2551 : 133)
ท่านได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก ท่านได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาว่าต้อง
มีวัตถุประสงค์เพื่อศาสนาและอัลลาค เพื่อศาสนาในที่นี้หมายถึงการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนยึดมั่นใน
หลักศาสนา ส่วนวัตถุประสงค์เพื่ออัลลาคนั้นหมายถึงการปลูกฝังบุคลิกนิสัยที่ดิงตามทัศนะของ
อิสลาม ส่วนเรื่องสหศึกษาอัลกอบิสีมีทัศนะเช่นเดียวกับอะหมัด อิบุ สะฮนูน ท่านได้ตำหนิ
สหศึกษาที่ผู้เรียนทั้งชายและหญิงเรียนร่วมกัน เพราะการเรียนร่วมกันระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง
นั้นจะทำให้ผู้เรียนมีนิสัยที่ไม่ดี สำหรับเด็กสตรีท่านมีทัศนะว่า พวกเขาควรศึกษาวิชาอัลกุรอาน
และวิชาศาสนา แต่ไม่ควรเรียนวิชาควินิพนธ์ เพราะการเรียนวิชาดังกล่าวจะมีผลเสียมากกว่าผลดี
นอกจากนั้น อัลกอบิสียังมีทัศนะอีกว่าผู้สอนควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีความรู้และมีทักษะใน
การที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้

แนวคิดทางการศึกษาของอัลฆอซาลี (อิบราฮีม ฌรังก์รักษาเขต, 2551 : 138) ท่าน
ได้กำหนดเป้าหมายของการศึกษาว่า การศึกษาต้องเน้นถึงการสร้างบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่
สมบูรณ์ อันจะทำให้มนุษย์สามารถแยกแยะระหว่างความดีและความชั่ว (Khan, 1986 : 81) ในเรื่อง
ของหลักสูตร อัลฆอซาลีมีทัศนะคล้ายกับทัศนะของอิบนุ สีนา อัลฆอซาลีมีทัศนะว่า การศึกษา
ของเด็กๆควรเริ่มจากการศึกษาอัลกุรอาน (Rizavi, 1986 : 104 อ้างถึงใน อิบราฮีม ฌรังก์รักษาเขต,

2551 : 138) สำหรับการเรียนการสอนวิชาต่างๆ นั้นท่านถือว่าเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็ก เพราะการเรียนรู้วิชาที่ตนเองสนใจ จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อัลมอซาลีได้เสนอแนะให้ครูผู้สอนบรรจุทั้งวิชาศาสนาและวิชาทางโลกเข้าไปในหลักสูตรวิชาต่างๆ มีดังต่อไปนี้ คือ วิชาการถ้อย การเกษตร การตัดเย็บ การตัดผม เป็นต้น (Khan, 1986 : 83) เกี่ยวกับวิชาพลานามัยหรือวิชาพลศึกษาอัลมอซาลีเห็นด้วยที่จะให้เด็กได้เล่าเรียนวิชาเหล่านี้ เพราะจะช่วยให้เด็กมีร่างกายที่แข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ (Khan, 1986 : 85)

ในการวางแผนการศึกษาเป็นหน้าที่ขององค์กรที่รับผิดชอบ ในด้านการกำหนดแผนและนโยบายในด้านการจัดการศึกษาของชาติ โดยรวมแผนของสถาบันการศึกษาและความต้องการของหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อกำหนดทิศทางจัดการศึกษาให้สัมพันธ์กับนโยบายของรัฐบาลและสนองต่อความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ การจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดความเหมาะสมและเกิดคุณภาพแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้นำทางด้านการจัดการศึกษาให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สภาพแวดล้อม การประกอบอาชีพ ฯลฯ หรือบทบาทด้านการพัฒนาการศึกษาในอนาคตที่แท้จริงได้

จากความต้องการดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษาที่จะต้องปรับเปลี่ยนนโยบายและแนวทางจัดการศึกษา ครูก็ต้องเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถ้าพึ่งครูคงไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายได้ ผู้บริหารจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย เพราะองค์กรทุกประเภท ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทและเป็นผู้มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชา และริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้นำนโยบายและโครงการต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ และเป็นผู้บ่งชี้ความสำเร็จขององค์กร ถ้าผู้บริหารเป็นผู้มีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสม ก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงานคือ ได้ทั้งงานและน้ำใจ การบริหารย่อมประสบผลสำเร็จ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือผู้บริหารมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จนั่นเอง ดังนั้นผู้บริหาร จึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดคุณค่าของงาน และคุณภาพขององค์กรที่จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของงานในองค์กรนั้นๆ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2542 : บทนำ)

ทั้งนี้หากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติตนตามแบบแผนมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพที่กำหนดไว้ได้อย่างเคร่งครัด ย่อมทำให้ตนมีบารมีเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี โดยงานของผู้บริหารที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ใต้บังคับบัญชามากที่สุดก็คือ งานด้านการบริหารบุคคลซึ่งถือเป็น 1 ใน 4 งานหลักของการบริหาร

สถานศึกษา และเป็น 1 ใน 10 สมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่คุรุสภา กำหนดไว้ โดยนักวิชาการส่วนใหญ่ส่วนใหญ่มองว่า “บุคลากร” มีบทบาทสำคัญในทุกขั้นตอน ของกระบวนการบริหารงานทุกด้าน โดยบุคลากรถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนางาน พัฒนา องค์กร ตลอดจนไปจนถึงการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้ครบถ้วนทุก มิติของการพัฒนา ดังนั้นผู้บริหารทุกสถานศึกษาจะต้องแสวงหามาตรการในการนำบุคลากรมาใช้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะครูซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้เรียนและเป็นผู้ทำหน้าที่ด้านงานวิชาการซึ่งถือเป็นงานที่สำคัญที่สุด ของกระบวนการบริหารสถานศึกษา ฉะนั้นการที่ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานบุคคล ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วย่อมส่งผลให้ครูในฐานะบุคลากรหลักของสถานศึกษามีกำลังใจและมี ศักยภาพในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเต็มที่ (สญาญ ชีระวิชิตระกูล, 2553 : 16)

สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามการจัดการศึกษาย่อมมีความแตกต่าง กับบริบทของการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนทั่วไป โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความ ต้องการและทิศทางการพัฒนาบางประการที่แตกต่างกันออกไป บริบทของบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามย่อมอยู่ภายใต้บริบทและโลกทัศน์แบบอิสลาม ผู้บริหาร โรงเรียนต้องบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาที่มีทั้งหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษา ภายใต้บริบทของการจัดการศึกษาที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามย่อมส่งผลต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามโดยตรงที่จะต้องจัดการศึกษาให้อยู่ภายใต้บริบทและโลกทัศน์อิสลาม ดังนั้น การศึกษายบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงมีความสำคัญที่จะก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารให้มีคุณภาพ และนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการ ปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน สังคม และบุคคลทั่วไป เป็นที่ไว้วางใจแก่ผู้ปกครองและ ชุมชนในการส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2547 : 30-31) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนเองเป็นตัวจักร สำคัญในการบริหารงานต่างๆ ในโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่นในการที่ ผู้ปกครองจะส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนกับโรงเรียนของเรา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทำอย่างไรใน การส่งเสริมองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จะต้องแสดงบทบาทอะไรที่ช่วยให้ครูเกิดการ พัฒนาในด้านความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร เพราะครูคือปัจจัยที่สำคัญ อย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็ก ผู้บริหารโรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการกระตุ้นให้บุคลากรครุหมั่น

แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ร่วมกันกับโรงเรียน และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ พวงสมจิตร (2540) พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน คือ ปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ความไม่ผูกพันกับชุมชน การไม่มีเวลาขาดความสัมพันธ์กับโรงเรียน และความขัดกันของส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคลได้แก่ ผู้บริหารและครูขาดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน บุคลากรในฝ่ายบริหารไม่ให้ความสำคัญกับผู้เข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารไม่อยู่บริหารโรงเรียน

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความสนใจ และเห็นความสำคัญที่จะทำการศึกษาวิจัย เรื่องบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล โดยเน้นทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครู พร้อมกันนี้จะศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับปรุงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ และผู้วิจัยเห็นว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน

1.2.3 เพื่อประมวลข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมและพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดสตูล ตามความคาดหวังของครูทั้ง 5 ด้าน

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับใด

1.3.2 ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันหรือไม่

1.3.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดสตูล ตามความคาดหวังของครูผู้สอนมีแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอย่างไร

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย เรื่อง บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล มีดังต่อไปนี้

1. ได้ทราบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล

2. ได้ทราบผลการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน

3. ได้ทราบถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล

4. ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าหรือวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

5. สามารถนำประสบการณ์จากการวิจัยในครั้งนี้ไปทำวิจัยในเรื่องอื่นๆ ได้

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 เนื้อหาของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู
- 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
- 3) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
- 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 5) ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครู

1.5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2554 จาก 16 โรงเรียน มีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 501 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล จำนวน 217 คน ได้จากการสุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป คำนวณจากสูตรของ Krejcie and Morgan (ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546 : 103)

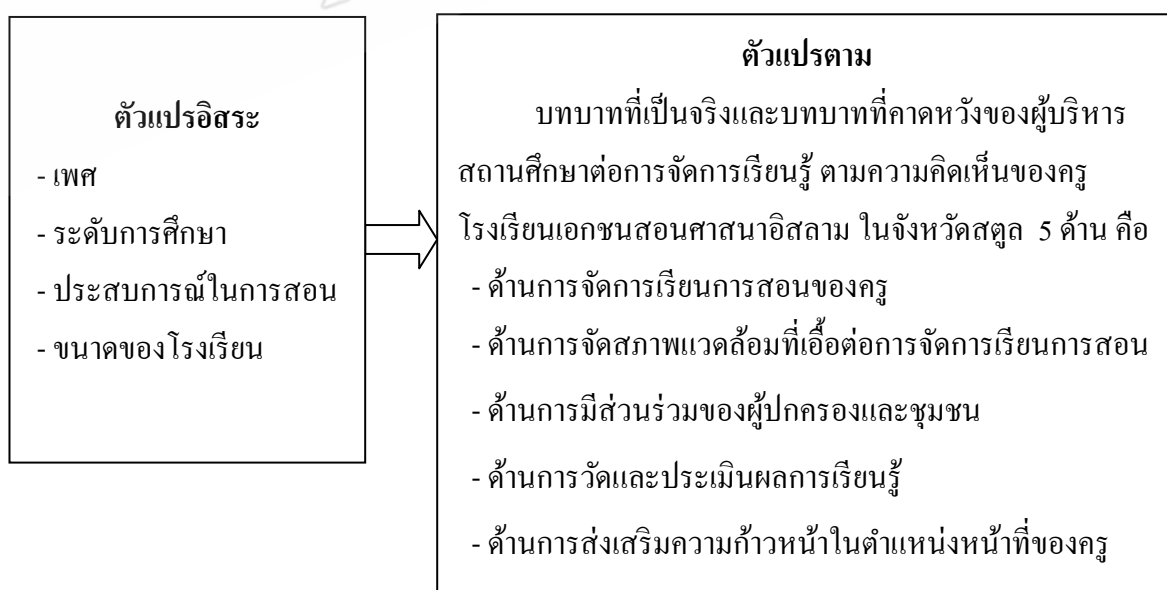
1.5.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครู

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและได้สังเคราะห์จากงานวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน ได้แก่ อภิชัย พิศโรระ(2548), สุภาพ บุญเพิ่ม (2549), ไสว สายยศ (2553) และชุมมัยยะห์ สาและ (2551) ซึ่งสามารถประมวลเพื่อสรุปประเด็นเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัย เรื่อง บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล ได้ 5 ด้าน ดังนี้

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

บทบาท หมายถึง สิ่งที่ผู้บริหารปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดสตูล ที่แสดงออกมาและสังเกตเห็นได้

บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง ระดับการปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มี การปฏิบัติจริงตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล จำนวน 5 ด้าน

บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง ระดับการปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาที่คาดว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล จำนวน 5 ด้าน เช่นเดียวกับบทบาทที่เป็นจริง

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรม ประสบการณ์และการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในสาระต่างๆ ความสามารถในการกระทำ การใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ รวมทั้งความรู้สึกรหรือเจตคติอันเป็นผลที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ควบคุมดูแล ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้รับความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบอย่างเต็มตามศักยภาพ จำนวน 5 ด้าน ดังนี้คือ

1) **ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู** หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดให้มีการวางแผนการเรียนการสอน ก่อนจัดการเรียนการสอนโดยการเตรียมเกี่ยวกับการศึกษาหลักสูตร จัดทำแผนงาน โครงการ ศึกษาคู่มือครู สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน การสร้างบรรยากาศเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีอิสระในการคิด การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดและลงมือปฏิบัติจริง การให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพยิ่งขึ้น

2) **ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน** หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน จัดบรรยากาศการเรียนรู้อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อำนวยความสะดวก สอดส่องดูแลให้กำลังใจแก่ครูและนักเรียนเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สวยงามน่าเรียน ส่งเสริมให้ครูจัดมุมการเรียนรู้ภายในห้องเรียน

ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

3) **ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน** หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนบทบาทของบุคลากรในโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วม เสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพร้อมให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเป็นวิทยากรท้องถิ่นให้กับทางโรงเรียน

4) **ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้** หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มีการรวบรวมและจัดข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีการที่หลากหลายแล้วสรุปผลตัดสินใจในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การเลือกใช้เทคนิคและวิธีการวัดและประเมินผล และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

5) **ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครู** หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอน โดยจัดให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพในตัวเอง ทำให้ครูมีความรู้ความสามารถมากยิ่งขึ้น สนับสนุนให้ครูลาศึกษาต่อในวิชาที่ครูถนัด สนับสนุนให้ครูศึกษาค้นคว้าจากตำราเพื่อให้อาจารย์จัดการเรียนการสอนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ยกย่องครูที่มีความรู้ เผยแพร่เกียรติคุณและให้รางวัลแก่ครูที่มีผลงานดีเด่น

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานการศึกษาเอกชน ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล

ครู หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2554

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชนที่เปิดทำการเรียนการสอนนักเรียนทางด้านวิชาศาสนาควบคู่วิชาสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล จำนวน 16 โรงเรียน
ปีการศึกษา 2554

1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

1. ความหมายภาษาไทยของคัมภีร์อัลกุรอาน ผู้วิจัยอ้างอิงจากพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานฉบับที่จัดพิมพ์โดยศูนย์กษัตริย์ฟาฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน ปีอิหเราะฮ์ศักราช 1419 ผู้แปลคือ สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับแห่งประเทศไทย โดยผู้วิจัยอ้างอิงในบรรณานุกรมเพียงครั้งเดียว
2. การอ้างอิงตัวบทหะดีษ ผู้วิจัยอ้างอิงแหล่งที่มาของหะดีษในเชิงอรรถและหะดีษใดที่มีแหล่งที่มาหลายแหล่ง ผู้วิจัยได้ระบุเจ้าของสำนวนที่อ้างอิงไว้ เช่น สำนวนของมุสลิม เป็นต้น หากไม่ระบุสำนวนที่อ้างหมายความว่าทุกแหล่งที่มาใช้สำนวนเดียวกัน
3. การปริวรรตอักษรอาหรับ - ไทย และอาหรับ - อังกฤษ ผู้วิจัยจะใช้อักษรที่เทียบโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และตารางปริวรรตอักษรของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา
4. การอ้างอิงผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงแบบนาม – ปี (Author – Date) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่ใช้อ้างอิงในวงเล็บ (...)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

1. ﷻ อ่านว่า “สุบฮานะฮฺวะตะอาลา” เป็นคำสรรเสริญต่อเอกองค์อัลลอฮ์ แปลว่า อัลลอฮ์ผู้ทรงมหابริสุทธิ
2. ﷻ อ่านว่า “คือลิลลิตลอฮฺอะลัยฮิวะสัลลัม” เป็นคำสรรเสริญและขอพรแด่ท่านนบีมุฮัมมัด แปลว่า ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงสวดุติและให้ความสันติแก่ท่าน
3. ﷻ อ่านว่า “เราะฎียัลลอฮฺอันฮู” เป็นคำขอพรแก่เสาะหาบะฮฺ แปลว่า ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงพอพระทัยต่อท่าน
4. “...” ัญประกาศจะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอาน อัลหะดีษ ชื่อหนังสือและคำพูดของคนสำคัญและคนให้สัมภาษณ์

5. (...) วงเล็บเดียวจะใช้สำหรับการเขียนอ้างอิง การอ้างอิงอรรถุรอ่านและการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ
6. (( )) วงเล็บคู่จะใช้สำหรับตัวบทอัลหะดีษ

Prince of Songkla University
Pattani Campus